

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด ผลงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบหรือประเด็นในการวิจัย โดยแบ่งออกได้ ดังนี้

1. แผนจัดการเรียนรู้
2. รูปแบบการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แผนจัดการเรียนรู้

การนำหลักสูตรไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ รายละเอียด จากหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ นำสู่แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญมาก สำหรับการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อที่จะนำเสนอความรู้ให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้หลายท่านดังต่อไปนี้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2551 : 58) ได้ให้ความหมายของ แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และจัดทำไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้ ผู้เรียนเกิด การเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใด และจะประเมินผลอย่างไร

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2551 : 79) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้พัฒนาคุณภาพ

ตาม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้แผนการจัดการเรียนรู้มีหลายลักษณะ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค
2. แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย
3. แผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ

ชวลิต ชูกำแพง (2551 : 93) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นอย่างดีเต็มศักยภาพ

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 43) ได้ให้ความหมายของการวางแผนและเตรียมการสอน ไว้ว่า เป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่า จะสอนใคร เนื้อหาใด สอนเมื่อใด สอนอย่างไร และเพื่อให้ เกิดอะไร ซึ่งเมื่อถึงเวลาคงกล่าวจะดำเนินการสอนตามที่วางแผนไว้ ผู้สอนจะต้องคิดวางแผนและ เตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบ เหมาะสมเพื่อให้สามารถดำเนินการสอนตามที่ได้ กำหนดไว้ได้อย่างได้ผลดี การวางแผนการเตรียมการสอนมีหลายลักษณะ เช่น การวางแผนระยะสั้น ระยะปานกลาง ระยะยาว การวางแผนเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวางแผนเรื่องหนึ่งการวางแผน ครอบคลุมทุกเรื่อง ฯลฯ

สุพิน บุญชูวงศ์ (2536 : 126) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการสอน ไว้ว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้า เพื่อให้การเรียนการสอนของนักเรียนบรรลุ ตามจุดหมายที่วางไว้

จากความหมายข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปความหมายของคำว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า โดยการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพกับผู้เรียน

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2551 : 58) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครู มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย
3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าจะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดผล ประเมินผลอย่างไร
4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดเรียนรู้ จะจัดและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษาคือ
 7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น
 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ศุวิทย์ มูลคำและคณะ (2551 : 59) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีดังนี้

 1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน (ในการสอนเรื่องนั้น ๆ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไร หรือด้านใด)
 2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจน และนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ได้จริง (ระบุบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องทำอะไร จึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล)
 3. กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน (จะใช้สื่อ อุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้อะไรช่วยบ้าง และจะใช้อย่างไร)
 4. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน (จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัด และประเมินผลใด เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น)
 5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (ในกรณีที่มีปัญหาเมื่อมีการนำไปใช้หรือไม่สามารถ กำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้น ได้ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้)
 6. มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับ สภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่

7. แปลความได้ตรงกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นจะต้องสื่อความหมาย ได้ตรงกันเขียนให้อ่านเข้าใจง่าย กรณีมีการสอนแทนหรือเผยแพร่ ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจ และใช้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

8. มีการบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะสะท้อนให้เป็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระความรู้และวิธีการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกัน

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้นำความรู้และ ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงกับการเรียนในเรื่องต่อไป

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การสอนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้กับผู้เรียน เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคม กับด้านทักษะเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนได้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มช่วยกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยในแต่ละกลุ่มต้องประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันเพื่อที่จะให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน ความสำเร็จของบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทของครู

1. กำหนดขนาดของกลุ่ม โดยแบ่งเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ด้วยกัน (ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 2-6 คน)

2. จัดเตรียมแบบฝึก (Work Sheet) เพื่อเตรียมมอบหมายให้กลุ่มทำที่แจ่มกฏ กติกาปกติในการทำงานให้ผู้เรียนรับทราบ

3. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มในกรณีที่กลุ่มมีปัญหา

4. วางแผนการวัดผล เช่น ใช้การสังเกต แบบสำรวจตนเอง เป็นต้น

บทบาทของผู้เรียน

1. ให้ผู้เรียนที่เรียนเก่งคอยช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนอ่อน

2. แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามงานที่ได้รับมอบหมาย

3. รู้จักการทำงานเป็นทีม ฝึกทักษะการอยู่ร่วมกัน

2. การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation หรือ

GI) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนเป็นกลุ่มเพื่อเตรียมทำโครงการหรือทำงานที่ครอบคลุมหมาย ก่อนที่ผู้สอนจะใช้เทคนิคการสอนนี้ควรมีการฝึกการสื่อสารและทักษะทางสังคมให้ผู้เรียนเสียก่อน เป็นเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาหรือหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมี เด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกัน ไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม
2. ผู้สอนอธิบายบทเรียน โดยทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้มีการถามตอบ เปิดโอกาสได้ซักถาม
3. ให้ผู้สอนแบ่งเนื้อหาที่จะใช้ศึกษาเป็นเนื้อหาย่อย ๆ พร้อมแบบฝึกหัดของเนื้อหานั้น ๆ แล้วแจกให้สมาชิกของแต่ละกลุ่ม
4. ให้สมาชิกที่ได้เนื้อหาที่ผู้สอนแจกให้แล้วนั้น ทำการแบ่งเนื้อหาที่ได้มา ให้ครบตามจำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนที่สุดภายในกลุ่มนั้น ๆ เลือกเนื้อหาย่อยที่ต้องการจะศึกษาก่อน จากนั้นแบ่งหน้าที่กันหาคำตอบเหล่านั้น แล้วนำคำตอบของแต่ละคนมารวมกันให้เป็นคำตอบของกลุ่มที่สมบูรณ์
5. ผู้เรียนแต่ละคนภายในกลุ่ม ช่วยกันอธิบายคำตอบของแบบฝึกหัดที่ได้จนเป็นที่เข้าใจของสมาชิกภายในกลุ่ม
6. ให้แต่ละกลุ่มออกไปเสนอคำตอบที่ช่วยกันหาหน้าชั้นเรียน ตั้งแต่กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มสุดท้าย แล้วผู้สอนรวบรวมคะแนนเพื่อให้รางวัลกับกลุ่มที่ได้คำตอบถูกต้องและได้คะแนนรวมมากที่สุด

3. การจัดการเรียนการสอนแบบปริศนาความคิด (Jigsaw) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมา ไปสู่เพื่อนในกลุ่มเหมาะสำหรับวิชาที่มี

เนื้อหามากหรือวิชาที่มีทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ครูแบ่งเนื้อหาที่มีอยู่ออกเป็น หัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของแต่ละกลุ่ม ซึ่งภายในของแต่ละกลุ่มควรมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกัน ไปขั้นตอนนี้เรียกว่า Home Group

2. แยกเนื้อหาที่แบ่งไว้แล้วให้กับสมาชิกของแต่ละกลุ่ม โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องได้เนื้อหาไม่ซ้ำกัน

3. ให้ผู้เรียนที่ได้เนื้อหาเดียวกันจากแต่ละกลุ่มให้มานั่งด้วยกัน เพื่อมาอภิปรายเนื้อหาที่ได้รับ จากนั้นช่วยกันสรุปเนื้อหาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น มีกลุ่มอยู่ 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีเรื่องการสอนแบบ Jigsaw ,Tai, STAD และ GI ให้ผู้เรียนที่ได้เรื่อง Tai ของแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกัน เพื่อมาอภิปรายเนื้อหา เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และเป็นการฝึกให้ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม ขั้นตอนนี้เรียกว่า Expert Group ผู้เรียนแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่ม Expert Group แยกตัวกลับไปยังกลุ่ม Home Group ของตนเอง และเมื่อเข้ากลุ่มเดิมเรียบร้อยแล้ว ก็ให้ผลัดเปลี่ยนกันอภิปรายเนื้อหาของแต่ละคนที่ได้จนสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มได้อภิปรายหมด ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้ที่เป็นผู้ฟังสามารถซักถามเนื้อหาที่ได้รับฟังได้ถ้าไม่เข้าใจเนื้อหานั้น ๆ ทำการทดสอบเนื้อหาเป็นรายบุคคล

4. การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learn Together หรือ LT) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการเรียนการสอนที่เป็นการคำนวณ หรือการแก้ปัญหา การฝึกภาคปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันให้เหมือนกันทุกกลุ่ม

2. ผู้สอนอธิบายพร้อมทั้งทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว แล้วเปิดโอกาสให้มีการถาม ตอบ เปิดโอกาสให้ซักถาม

3. ผู้สอนแจกแบบฝึกหัดให้แต่ละกลุ่ม ๆ ละ 1 ชุด เหมือนกันทุกกลุ่ม โดยผู้เรียนแบ่งหน้าที่กันทำงานตามแบบฝึกหัดดังนี้

คนที่ 1 อ่านคำแนะนำ คำสั่ง หรือขั้นตอนในการดำเนินงานว่ามีอะไรบ้าง

คนที่ 2 ฟังขั้นตอนและรวบรวมข้อมูล จดบันทึก

คนที่ 3 หาคำตอบ

คนที่ 4 ตรวจสอบข้อมูลหรือคำตอบ

4. เมื่อผู้เรียนทำแต่ละข้อตามหน้าที่ของตนเองเสร็จแล้ว ให้แต่ละคนหมุนเวียนหน้าที่กันในข้อ คำถามต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะทำแบบฝึกหัดเสร็จทุกข้อแต่ละกลุ่ม ส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานของกลุ่มเพียงชุดเดียว และจะต้องเป็นคำตอบหรือผลงานที่

สมาชิกภายในกลุ่มยอมรับ และเข้าใจ อธิบายที่มา วิธีทำ ของคำตอบหรือชิ้นงาน นั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง

5. ตรวจสอบให้คะแนนโดยผู้สอน หรือจากสมาชิกกลุ่มอื่นก็ได้ แล้วนำคะแนนที่ได้ของแต่ละกลุ่มมาพิจารณา กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดถือว่าชนะและจะได้รับรางวัล

5. การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมกันคิด (Numbered Heads Together หรือ NHT) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนที่ต้องการทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว หรือตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนว่าเข้าใจในเนื้อหาที่สอนหรือไม่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม

2. กำหนดหมายเลขให้ผู้เรียนแต่ละคน เช่น ก. เป็นหมายเลข 1 นาย ข. เป็นหมายเลข 2 เป็นต้น จนครบจำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม

3. ให้ผู้สอนถามคำถาม หรือประเด็นต่าง ๆ ที่ได้เตรียมมากับสมาชิกภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มพร้อม ๆ กัน

4. ให้สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบ หรือคำอธิบาย ประเด็นที่ถูกถามนั้น จนกว่าสมาชิกภายในกลุ่มจะเห็นคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน

5. ให้ผู้สอนทำการสุ่มโดยเรียกหมายเลขหนึ่งของแต่ละกลุ่ม ขึ้นตอบคำถาม พร้อมทั้งอธิบายให้สมาชิกภายในกลุ่มและสมาชิกกลุ่มอื่นที่ไม่ได้รับการสุ่มฟัง

6. ให้รางวัลกับกลุ่มที่มีสมาชิกในกลุ่มตอบคำถามถูกมากที่สุด

6. การจัดการเรียนการสอนแบบคู่คิด (Pais Check หรือ Think – Pair –

Share)

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง คละกันไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม

2. ให้ผู้เรียนภายในกลุ่มเดียวกันจับคู่กัน เมื่อจับคู่เรียบร้อยแล้ว ให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งของแต่ละคู่ทำแบบฝึกหัดที่ผู้สอนแจกให้ โดยให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่อ่านคำถามแล้วคิดคำตอบพร้อมเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ ส่วนสมาชิกอีกคนที่เหลือให้ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์เกี่ยวกับกระบวนการทำงานของเพื่อน

3. เมื่อสมาชิกคนที่คิดคำตอบเขียนคำตอบเสร็จแล้ว ให้สมาชิกที่ทำหน้าที่สังเกตการณ์ ทำหน้าที่ตรวจสอบคำถามว่าถูกต้องหรือไม่ โดยให้สมาชิกที่เขียนคำตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำตอบด้วยแล้ว สรุปคำตอบด้วยกันว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าคำตอบข้อนั้นถูกต้อง ก็ให้สมาชิกที่ทำหน้าที่สังเกตการณ์ แสดงความยินดีกับคู่ของตนเองด้วย

4. ให้สมาชิกของแต่ละคู่เปลี่ยนหน้าที่บทบาทกันให้การทำโจทย์ข้อต่อไป โดยทำหน้าที่เหมือนกับข้อที่ผ่านมา ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่จนตอบคำถามเสร็จทุกข้อ

7. การจัดการเรียนการสอนแบบโต๊ะกลม (Roundtable)

วิธีที่ 1

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกัน ไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม

2. ผู้สอนอธิบายเนื้อหา บทเรียนให้ผู้เรียนฟังจนเข้าใจ พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถาม จากนั้นให้ผู้สอนแจกคำถามที่เตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ

3. ให้สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มเขียน หรืออธิบายคำตอบตามโจทย์ จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนส่งกระดาษคำตอบให้เพื่อนภายในกลุ่ม โดยการเวียนขวาหรือซ้ายก็ได้ แล้วให้สมาชิกภายในกลุ่มที่ได้กระดาษคำตอบของเพื่อนเขียนคำตอบลงไปโดยไม่ให้ซ้ำกัน ทำอย่างนี้เรื่อยๆ จนกว่าจะครบสมาชิกภายในกลุ่ม

วิธีที่ 2

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมี เด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกัน ไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม และสมาชิกภายในกลุ่มต้องมีจำนวนเท่ากับจำนวนคำถามที่ผู้สอนจะแจกให้

2. ผู้สอนอธิบายเนื้อหา บทเรียนให้ผู้เรียนฟังจนผู้เรียนเข้าใจ พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถาม จากนั้นให้ผู้สอนแจกกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้ผู้เรียนเพื่อเตรียมตัวตอบคำถาม

3. ผู้สอนแจกคำถามให้กับทุกกลุ่ม และคำถามที่แจกให้ต้องเท่ากับจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มนั้น ๆ แล้วให้สมาชิกแต่ละคนเขียนคำตอบตามคำถามที่แต่ละคนได้รับ โดยกำหนดเวลาในการทำ โจทย์แต่ละข้อ โดยครูผู้สอน

4. เมื่อหมดเวลา ให้สมาชิกภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนคำถามกันแล้วก็ตอบถามที่ได้แลกเปลี่ยนกับเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มตามเวลาที่กำหนด ทำการหมุนเวียนอย่างนี้เรื่อย ๆ จนกว่าสมาชิกภายในกลุ่มจะตอบคำถามครบตามจำนวนที่ผู้สอนแจกให้

- 8. การจัดการเรียนการสอนแบบประสบความสำเร็จเป็นทีม (Student Teams and Achievement Divisions หรือ STAD) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ทดสอบรายบุคคล แทนการแข่งขัน โดยให้ทุกคนในกลุ่มช่วยเหลือกัน โดยมีขั้นตอนดังนี้**
1. ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ให้ผู้เรียน หรือเนื้อหาที่ต้องสอนในคาบนั้น จะใช้วิธีสอนแบบผู้สอนบรรยายเองหรือให้มีการอภิปรายก็ได้
 2. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม
 3. สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันศึกษาทบทวนเนื้อหาที่ผู้สอนได้นำเสนอให้เข้าใจโดยร่วมมือร่วมใจกันสรุปเนื้อหาทั้งหมดที่ครูนำเสนอ
 4. ผู้สอนแจกแบบฝึกหัดที่จะให้ผู้เรียนทำ พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการทำแบบฝึกหัด โดยผู้เรียนแต่ละคนมีหน้าที่ดังนี้
 - คนที่ 1 อ่านคำถามและบอกเพื่อนในสิ่งที่โจทย์ถาม
 - คนที่ 2 วิเคราะห์หาคำตอบ
 - คนที่ 3 เขียนคำตอบ
 - คนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ
 5. เมื่อผู้เรียนทำแบบฝึกหัดแต่ละข้อตามหน้าที่ของตนเองเสร็จแล้ว ก็ให้หมุนเวียนหน้าที่กันทำแบบฝึกหัดในข้อต่อไปจนกว่าจะครบตามจำนวนแบบฝึกหัดที่ให้ไว้ พร้อมทั้งช่วยกันสรุปอีกครั้งเพื่อทำความเข้าใจภายในกลุ่ม ของแบบฝึกหัดแต่ละข้อ
 6. ผู้เรียนที่อยู่กลุ่มเดียวกัน ให้แยกกันทำแบบฝึกหัดย่อยอีกครั้ง เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน
 7. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบ โดยอาจตรวจสอบโดยผู้สอน หรือสมาชิกของกลุ่มอื่นก็ได้ที่ไม่ใช่สมาชิกของกลุ่มตนเอง พร้อมทั้งนำคะแนนของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม โดยนำคะแนนมาคิดเป็นทีม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะถูกนำชื่อติด

ประกาศหน้าห้อง หรือรับรางวัล (กรณีที่มีสมาชิกภายในกลุ่มของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน จะใช้คะแนนเฉลี่ยแทนคะแนนรวม)

9. การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (Team Assisted

Individualization หรือ TAI) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ตามระดับความสามารถของตนเอง เมื่อทำงานของตนเองเสร็จแล้วจึงจะไปจับคู่เหมาะสำหรับการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ ที่มีการคำนวณ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ 2-4 คน โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็ก เก่ง ปานกลาง อ่อน ละครกันไปให้เหมือนกันในแต่ละกลุ่ม
2. ผู้สอนอธิบายบทเรียนพร้อมทั้งทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว โดยเปิดโอกาสให้ซักถาม
3. ผู้สอนแจกแบบฝึกหัดที่ 1 ให้ผู้เรียนแต่ละคนทำ เมื่อผู้เรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดของตนเองเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เรียนจับคู่กับสมาชิกภายในกลุ่มของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบความถูกต้องของแบบฝึกหัดที่แต่ละคนทำตามคำตอบที่ผู้สอนได้เฉลยไว้พร้อมตอบข้อสงสัย และอธิบายข้อผิดพลาดของคุณ
4. ถ้าผู้เรียนคู่ใดสามารถทำแบบฝึกหัดที่ 1 ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 75 ให้ผู้เรียนคู่ นั้นทำแบบฝึกหัดท้ายบท ต่อ ได้เลย หรือให้ทำกิจกรรมอื่น ๆ ระหว่างรอเพื่อน ถ้าผู้เรียนคู่ใดทำแบบฝึกหัดที่ 1 ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 75 ให้คู่ นั้นทำแบบฝึกหัดที่ 2 หรือที่ 3 ต่อ ไปจนกว่าจะได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 75 แล้วค่อยให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทผู้เรียน แต่ละคนทำแบบฝึกหัดท้ายบท
5. นำคะแนนทดสอบของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนกลุ่ม สำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะถูกนำชื่อติดประกาศหน้าห้อง หรือรับรางวัล (กรณีที่มีสมาชิกภายในกลุ่มของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน จะใช้คะแนนเฉลี่ยแทนคะแนนรวม)

10. การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมแข่งขัน (Teams – Games – Tournament

หรือ TGT) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เป็นประเด็น หรือการค้นหาคำความจริงสำหรับการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ให้ผู้เรียน หรือเนื้อหาที่ต้องสอนในคาบนั้น จะใช้วิธีการสอนแบบผู้สอนบรรยายเองหรือให้มีการอภิปรายกันก็ได้

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกัน ไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม

2. สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันศึกษาบททวนเนื้อหาที่ผู้สอนได้นำเสนอ และสมาชิกภายในกลุ่มที่เรียนเก่งให้ช่วยเหลือผู้เรียนที่อ่อน โดยความร่วมมือร่วมใจกันสรุปเนื้อหาทั้งหมดที่ผู้สอนเสนอ

3. ผู้สอนแจกแบบฝึกหัดให้ทุกกลุ่ม โดยแบบฝึกหัดที่แจกต้องเหมือนกันทุกกลุ่ม แล้วให้สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันทำแบบฝึกหัดที่แจกให้เสร็จเรียบร้อย โดยสมาชิกภายในกลุ่มต้องแบ่งหน้าที่กัน ดังนี้

คนที่ 1 อ่านคำถามและทำความเข้าใจสิ่งที่โจทย์ถาม

คนที่ 2 วิเคราะห์หาแนวทางของคำตอบ

คนที่ 3 รวบรวมข้อมูลและเขียนคำตอบ

คนที่ 4 สรุปคำตอบ แล้วตรวจคำตอบ

4. เมื่อผู้เรียนแต่ละคนทำหน้าที่ของตนเสร็จแล้วในแต่ละข้อ เมื่อขึ้นข้อใหม่ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนหน้าที่ทำไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะทำแบบฝึกหัดครบทุกข้อ แล้วช่วยกันอธิบายความเข้าใจกับสมาชิกภายในกลุ่มให้เข้าใจ

5. จัดแข่งขันตอบปัญหา โดยให้สมาชิกภายในกลุ่มของแต่ละกลุ่มที่เป็นเด็กเก่ง ให้นั่งด้วยกัน เด็กปานกลางนั่งด้วยกัน และเด็กอ่อนนั่งด้วยกัน สำหรับข้อคำถามที่จะใช้ถามนั้นเป็นเนื้อหาที่ได้เสนอก่อนหน้าและแบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนลงมือทำภายในกลุ่ม ผู้สอนแจกของคำถามโดยแจกคำถามเหมือนกันทุกโต๊ะ (จำนวนคำถาม เท่ากับจำนวนคนของแต่ละโต๊ะ คุณจำนวนรอบของการแข่งขัน) โดยให้สมาชิกภายในโต๊ะผลัดกันทำหน้าที่ โดยมีคนหนึ่งทำหน้าที่อ่านคำถามและให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คนตอบถูกคนแรกได้ 2 คะแนน

คนตอบถูกคนที่สองได้ 1 คะแนน

คนที่ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เมื่อแต่ละคนทำหน้าที่เสร็จแล้ว เมื่อขึ้นข้อใหม่ แต่ละคนผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันทำเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบคำถามที่ให้มี โดยทุกคนจะได้ตอบคำถามเท่ากัน แล้วแต่ละคนให้รวบรวมคะแนนของตนเอง โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนนอันดับที่ 1 ได้คะแนนเพิ่ม 10 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนอันดับที่ 2 ได้คะแนนเพิ่ม 8 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนอันดับที่ 3 ได้คะแนนเพิ่ม 6 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนอันดับที่ 4 ได้คะแนนเพิ่ม 4 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนอันดับที่ 5 ได้คะแนนเพิ่ม 2 คะแนน ฯลฯ

6. ให้ผู้เรียนกลับมากลุ่มเดิมแล้วนำคะแนนการแข่งขันของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ทีมที่ได้คะแนนมากที่สุดจะได้รับรางวัล

11. การจัดการเรียนการสอนแบบ Three – Step Interview

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม (สมาชิกภายในกลุ่มควรเป็นจำนวนคู่ แล้วให้สมาชิกภายในกลุ่มจับกันเป็นคู่ ๆ แล้วให้ทุกคนใช้อักษรภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษแทนชื่อตนเอง เช่น นาย ก. จับคู่กับนาย ข. หรือนางสาว A. จับคู่กับนาย B. (ควรใช้ชื่อสมมติที่เป็นอักษรประเภทเดียวกัน เช่น ถ้าอักษรภาษาไทยก็ควรเป็นภาษาไทยทั้งกลุ่ม) ให้นาย ก. สัมภาษณ์ นาย ข./นาย ค. สัมภาษณ์นาย ง. เป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบตามจำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนว่าเข้าใจเนื้อหาที่สอนหรือไม่สามารถอธิบายเนื้อหาให้เพื่อนฟัง ได้อย่างถูกต้องหรือไม่

2. เมื่อนาย ก. นาย ค. ถามเสร็จแล้ว ให้สลับเปลี่ยนให้คู่ตัวเองถามบ้าง ซึ่งถ้าระหว่างถามความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ถ้าสมาชิกในคู่ใครไม่เข้าใจ อาจแก้ปัญหาโดยให้ทำแบบฝึกหัดพร้อม ๆ กับการอธิบายก็ได้ เมื่ออธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ที่เรียนเสร็จแล้วภายในคู่ของตนเอง จากนั้นให้เปลี่ยนคู่เพื่อที่จะอธิบายให้คู่อื่นฟังว่าสิ่งที่ได้รับมามีเนื้อหาสาระอย่างไรบ้าง เช่น นาย ก. ไปอธิบายให้ นาย ค. ฟัง / นาย ง . อธิบายให้นาย ข. ฟัง

12. การจัดการเรียนการสอนแบบคู่คิด (Think – Pair – Share) แบ่งกลุ่มผู้เรียน

ออกเป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยประมาณ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันไปให้เหมือนกันทุกกลุ่ม

1. ผู้สอนแจกคำถามที่เตรียมไว้ให้ผู้เรียน (Problem Posed)

2. ให้ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบของคำถามที่ผู้สอนแจกให้ในระยะเวลาที่

กำหนด (Individual Think time)

3. เมื่อผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบของคำถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เรียนจับคู่กับสมาชิกภายในกลุ่มของตนเองแล้วผลัดเปลี่ยนกันอธิบายหาคำตอบของตนเองให้คู่ของตนเองฟังว่า คำตอบที่ได้มีอะไรบ้าง พร้อมกับเปิดอภิปรายภายในคู่ได้ เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง (Pair Work)

4. จากนั้นให้แต่ละคู่เมื่ออธิบายเรียบร้อยแล้วนั้น ให้เข้ากลุ่มตนเองเพื่อที่จะมาผลัดเปลี่ยนกันอธิบายให้สมาชิกภายในกลุ่มฟังตามที่ได้เปิดอภิปรายเป็นคู่ ๆ ว่ามีคำตอบอย่างไรแล้วมาสรุปเป็นคำตอบกลุ่มอีกครั้ง

13. การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบวัฏจักร (Learning Cycle)

กระบวนการเรียนการสอน โดยวิธีการสืบเสาะ แสวงหาความรู้ (Inquiry) จัดเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันในลักษณะของวัฏจักร (Cycle) ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งหรือแต่ละแนวคิด จะเริ่มต้นจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและจบลงด้วยการประเมินผลที่ได้จะถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนต่อไป จึงนิยมเรียกการสอนแบบนี้ว่า การเรียนแบบวัฏจักร (Learning Cycle) ในบางครั้ง การเรียนการสอนด้วยกระบวนการแบบวัฏจักร ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใหม่หรือช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนอาจเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery Learning)

14. การเรียนการสอนโดยวิธีเสาะหาความรู้ (Inquiry) การเรียนการสอนโดยวิธีเสาะหาความรู้ โดยนักฟิสิกส์ชาวสหรัฐอเมริกา ชื่อ โรเบิร์ต คาร์พลัส (Robert Karplus อ้างใน วิชา ใจวิถี, ม.ป.ป. : 11) ที่เริ่มใช้ในการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และช่วยลดความเบื่อหน่ายของการเรียนในห้องเรียน ต่อมาได้มีกลุ่มนักศึกษานำวิธีการนี้มาใช้อย่างแพร่หลาย และมีการพัฒนาวิธีการและขั้นตอนในการสอนที่แตกต่างไป นักการศึกษากลุ่ม BSCS (Biological Science Curriculum Study) ได้นำวิธีการเรียนการสอนโดยการสืบเสาะหาความรู้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และได้นำเสนอขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การนำเข้าสู่บทเรียน (Engagement) ลักษณะเป็นการแนะนำบทเรียน กิจกรรมจะประกอบด้วยคำถามปัญหา การทบทวนความรู้เดิม การกำหนดกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในการเรียนการสอนและเป้าหมายที่ต้องการ

2. การสำรวจ (Exploration) เป็นการเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้ใช้แนวคิดที่มี อยู่แล้วมาจัดให้สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำลังจะเรียน ให้เข้าเป็นหมวดหมู่ ถ้าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับ การสำรวจ การสืบค้น รวมทั้งเทคนิคการปฏิบัติ จะดำเนินไปด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยครูทำ หน้าที่เป็นผู้แนะนำ หรือผู้เริ่มต้น ในกรณีที่นักเรียน ไม่สามารถหาจุดเริ่มต้นได้

3. การอธิบาย (Explanation) กิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ จะมีการนำ ความรู้ที่รวบรวมมาแล้วในขั้น 2 (การสำรวจ) มาใช้เป็นพื้นฐานของการศึกษาหัวข้อ หรือ แนวคิดที่กำลังศึกษาอยู่ กิจกรรมอาจจะประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการอ่านและ การนำข้อมูลมาอภิปราย

4. การสรุป (Elaboration) จะเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลจากขั้น 2 และขั้น 3 มาใช้ กิจกรรมส่วนใหญ่อาจจะเป็นการอภิปรายในกลุ่มของตนเอง เพื่อสรุปให้เห็น ถึงความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะช่วยให้ นักเรียน ได้มี โอกาสปรับแนวความคิดหลักของตนเอง ในกรณีที่ไม่สอดคล้อง หรือคลาดเคลื่อน จากข้อเท็จจริง

5. การประเมินผล (Evaluation) เป็นตอนสุดท้ายของการเรียนรู้ โดยผู้สอน เปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้ตรวจสอบแนวความคิดหลักที่ตนเอง ได้เรียนรู้มาแล้ว โดยการ ประเมินผลด้วยตนเองถึงแนวคิดที่ได้สรุปไว้แล้วในขั้น 4 ว่าสอดคล้องกัน หรือ ถูกต้องมาก น้อยเพียงใด รวมทั้งมีการยอมรับมากหรือน้อยเพียงใด ข้อสรุปที่ได้จะถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อไป ทั้งนี้จะรวมถึงการประเมินผลของผู้สอนต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

15. การเรียนการสอนโดยการค้นพบ (Discovery Learning) การค้นพบ (Discovery) และการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry) มีความหมายเดียวกัน การค้นพบจะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมากในการสร้าง หรือค้นพบ มโนคติ หรือหลักการ บางอย่าง กระบวนการที่ใช้ความรู้ ความคิด คือ วิธีการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ บรูเนอร์ (Bruner อ้างใน โกวิท ประวาลพุกษ์ และคณะ, 2531 : 94) เป็นผู้ ริเริ่มเสนอการเรียนด้วยการค้นพบ โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติการหาความรู้ ความจริง ด้วย ตนเอง ผ่านกระบวนการสังเกตทดลอง วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล นอกจากนี้ บรูเนอร์ ก็เสนอ ให้ผู้เรียนผ่านของจริง ภาพและสัญลักษณ์ตามลำดับ

ดังนั้น การค้นพบจึงไม่ได้หมายความว่า ผู้เรียนค้นพบสิ่งแปลกใหม่เท่านั้น แต่

หมายถึง เป็นผลของการจัดทำข้อมูลตามความคิดของนักเรียนที่ได้เรียนมา ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนแบบค้นพบเป็นการสอนแบบแก้ปัญหาโดยสอนให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาด้วยการทดลอง หรือการสอนแบบโครงงานนั่นเอง จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนแบบค้นพบ เป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง เพราะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักทำและรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง การฝึกคิด ฝึกการทำฝึกการแก้ปัญหาต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ด้วยตนเองได้มากที่สุด ผู้สอนเป็นเพียงผู้วางแผนและกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญโฮม ทองผา (2546 : 115) ได้ศึกษาค้นคว้าอิสระการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือที่ประสบผลสำเร็จเป็นทีม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านด้ามพรา อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาค้นพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ประสบผลสำเร็จเป็นทีมสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 82.26/80.96 และค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.71 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.00

สุราษฎร์ จันผาผาย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านความรับผิดชอบต่อการส่งงาน วิชาวิทยาศาสตร์ จากการวิจัยพบว่า การสอนแบบร่วมแรงร่วมใจ สามารถปรับพฤติกรรมนักเรียนที่ขาดความรับผิดชอบในการส่งงาน มีความรับผิดชอบในการส่งงานมากขึ้นจากเดิม และยังมีผลการเรียนมากขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05